

Kto šetrí nespotrebuje

Autori: Vladimír Peciar, Vojtech Plutzer, Ján Šilan

Hlboký prepád maloobchodných tržieb v januári spolu s údajmi z eKasy a výberom DPH naznačujú významný prepád domácej spotreby. Zmena nákupného správania domácností vedie k výraznému nárastu úspor. K nakopnutiu spotreby neprispieje ani trh práce, ktorý začiatkom roka stagnoval. Dopyt môžu obmedzovať aj vyššie ceny poháňané rastom cien energií.

Súkromná spotreba stiahne ekonomiku v 1. štvrtroku nadol

- Januárové údaje z maloobchodu poukazujú na výrazný pokles súkromnej spotreby v prvom štvrtroku. Maloobchodné tržby zaznamenali dvojciferný pokles, hlbší než počas prvej vlny a najhlbší od finančnej krízy. Výrazne nižšie tržby dosiahli aj supermarkety, ktorým sa vlani darilo odolávať vplyvom pandémie. K nepriaznivému vývoju prispela predovšetkým absencia novoročných výpredajov a obmedzenia predaja špecializovaného tovaru v super- a hypermarketoch. Sektor pohostinstva je na tom najhoršie od začiatku pandémie, pričom v ubytovaní sú tržby na rekordných minimách. Slabú spotrebu začiatkom roka indikuje aj vyše 16-percentný medziročný pokles vo výbere dane z pridanej hodnoty.
- Podľa údajov mobility a eKasy by tržby už nemali vo februári ďalej klesnúť. Reťazce a potraviny sa v druhej polovici januára začali spamätávať a momentálne sa ich tržby na základe dát eKasy nachádzajú na úrovniach, ktoré sa držali medzi dvoma vlnami pandémie. Vo februári by už preto mohli sčasti kompenzovať výpadok v ostatnom maloobchode. Vzhľadom na pretrvávajúci lockdown a pokračujúcu kritickú situáciu v gastronómii a ubytovaní však nemožno očakávať výraznejšie oživenie spotreby v prvom kvartáli.

- Okrem prísnejších karanténnych opatrení sa pod výpadok spotreby domácností pravdepodobne podpísali aj rastúce obavy domácností, ktoré modifikovali svoje nákupné správanie. Prudký rast objemu vkladov obyvateľstva na prelome rokov ukazuje, že domácnosti nemíňali a ich úspory rástli. Nárast úspor je však stále menší a pomalší ako v časoch veľkej finančnej krízy.

Trh práce nepodporí ekonomiku

- Trh práce sa začiatkom roka nerozhýbal. Podľa údajov Sociálnej poisťovne zamestnanosť vo februári stagnovala a prácu si našlo iba päť tisíc nových dohodárov, čo je však približne o polovicu menej ako býva zvykom v tomto období. Obmedzujúcim faktorom zotavenia zamestnanosti je rýchlejšie šírenie koronavírusu v rozvinutejších okresoch. Pomalšie uvoľňovanie opatrení v týchto okresoch tak môže vo väčšej miere vplyvať na výkon slovenskej ekonomiky.
- Situácii na pracovnom trhu neprospieva ani slabý dopyt po práci, ktorý indikujú februárové zhoršené očakávania zamestnávateľov o budúcej zamestnanosti. Vývoj na trhu práce preto pravdepodobne neposkytne dodatočný impulz pre spotrebu domácností v prvom štvrtroku.

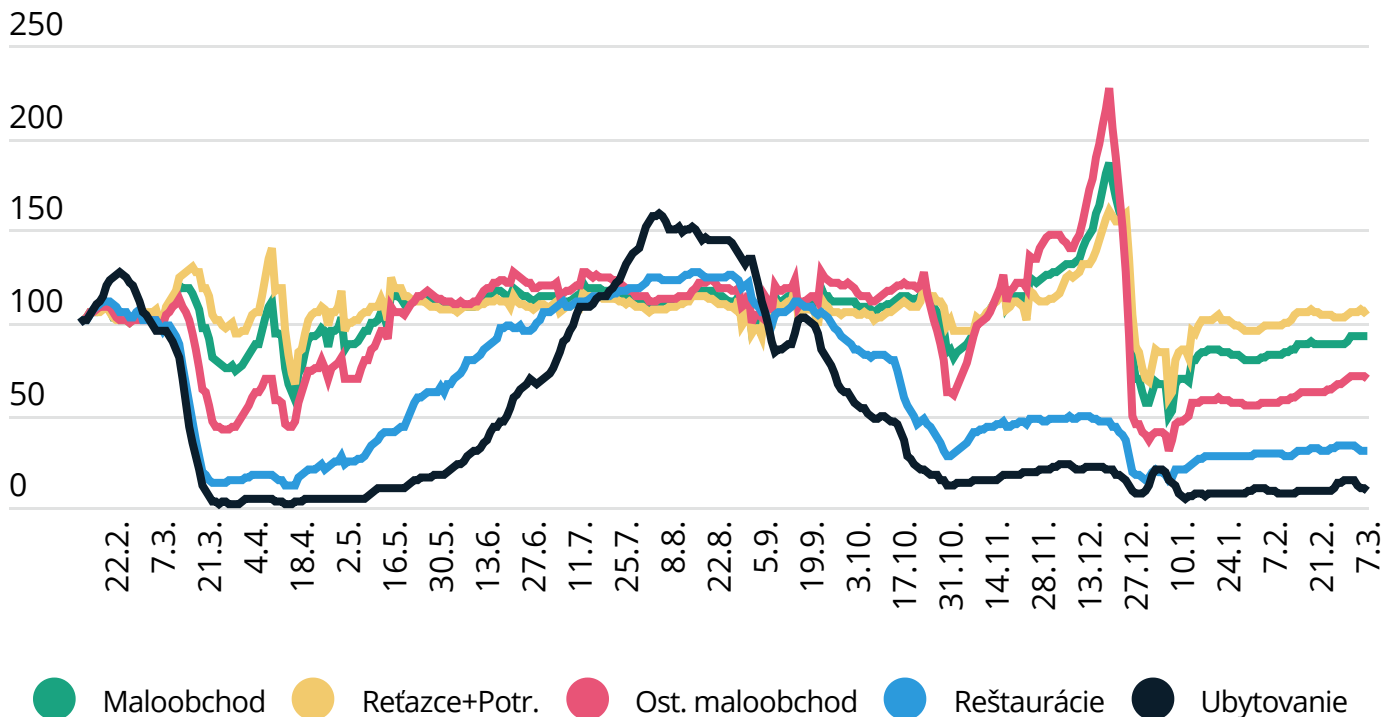

Ceny energií stimulujú infláciu

- Minulotýždňové rozhodnutie OPECu nezvýšiť ťažbu ropy v apríli vyhnalo jej cenu nahor. K inflačným tlakom na cenu komodity prispel aj útok jemenských Hutuov na saudskoarabský terminál, ktorý však podľa autorít nezanechal vážne následky.
- Ponukové faktory spôsobia ďalšie zvýšenie cien pohonných látok v marci, ktoré na Slovensku za posledný týždeň vzrástli o 1,5 %. Spolu s bázickým efektom prepadu cien z minulého roka to bude znamenať, že ceny pohonných látok začnú opäť tlačiť medziročnú mieru inflácie nahor, čo sa môže premietnuť aj do cien v ďalších sektoroch ekonomiky.

GRAFY

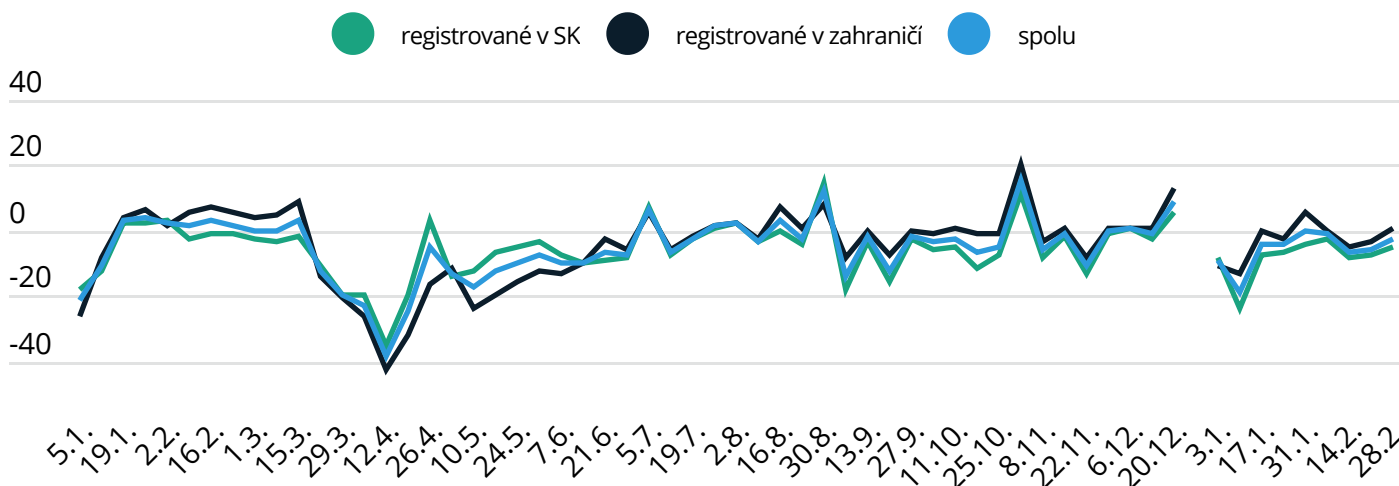
Tržby eKasa podľa sektorov, rok 2020, 2021 (index, 11.2. = 100)

Download data

Zdroj: eKasa, IFP

Počet najazdených km nákladnej dopravy (% zmena oproti rovnakému obdobiu minulého roku)

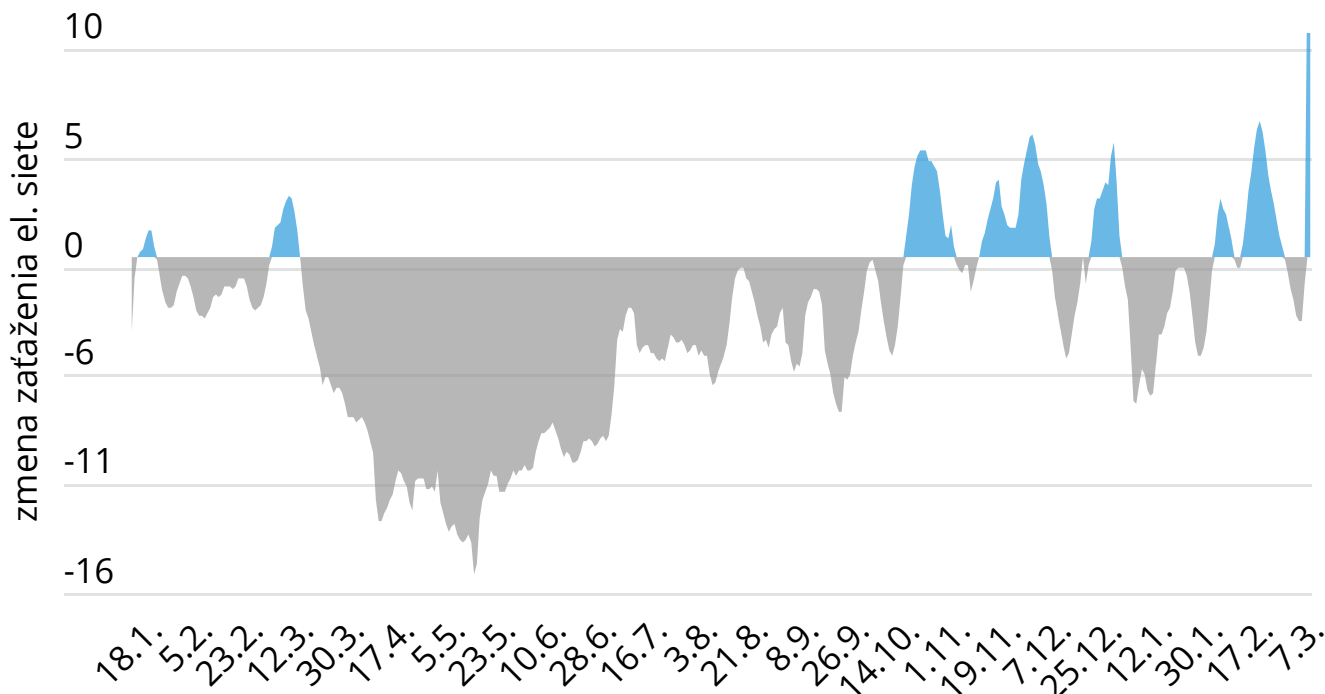

Download data

Zdroj: Skytoll, IFP

*chýbajúci údaj (registrované v SK: 106,9; registrované v zahraničí: 172,7; spolu: 130,5) v poslednom týždni roku 2020 reflektuje prudký nárast spôsobený odlišným započítaním sviatkov v porovnaní s príslušným týždňom predchádzajúci kalendárny rok.

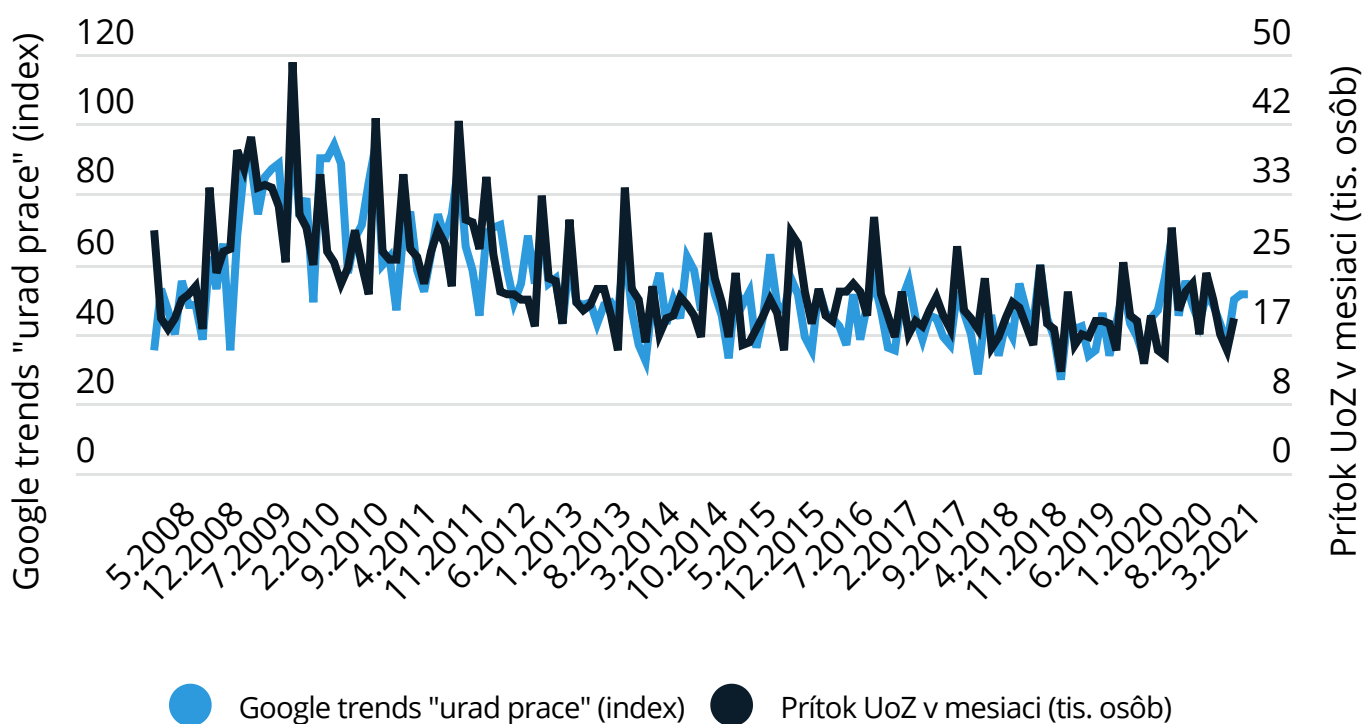
Spotreba elektriny na Slovensku v 2020 (% medziročná zmena)

[Download data](#)

Zdroj: dae, IFP

Vyhľadávanie pojmu „urad prace“ na Google a prítok do nezamestnanosti

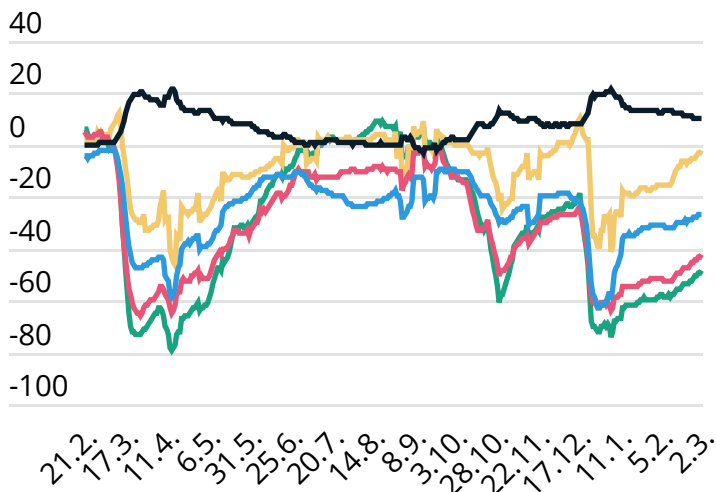

[Download data](#)

Zdroj: Google, ÚPSVaR, IFP

Mobilita na Slovensku (% zmena oproti jan. a feb. 2020, 7-dňový priemer)

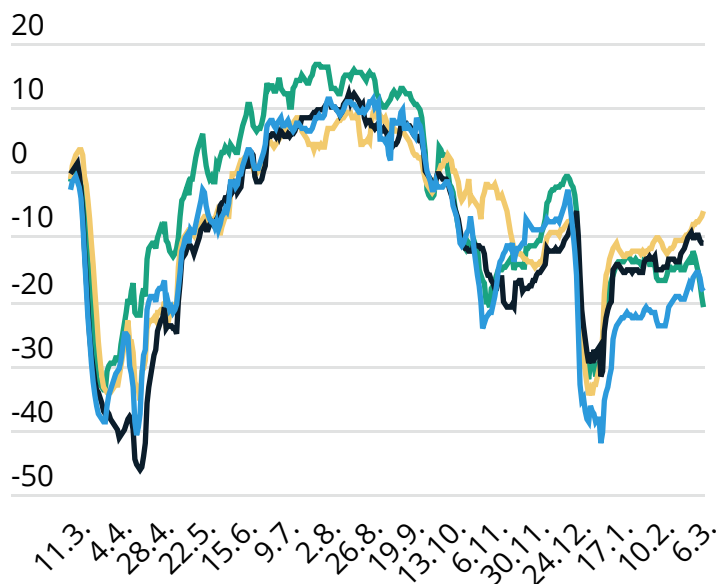
- obchody a voľný čas
- potraviny a lekárne
- stanice verejnej dopravy
- pracoviská
- bydliská

[Download data](#)

Zdroj: Google Mobility, IFP

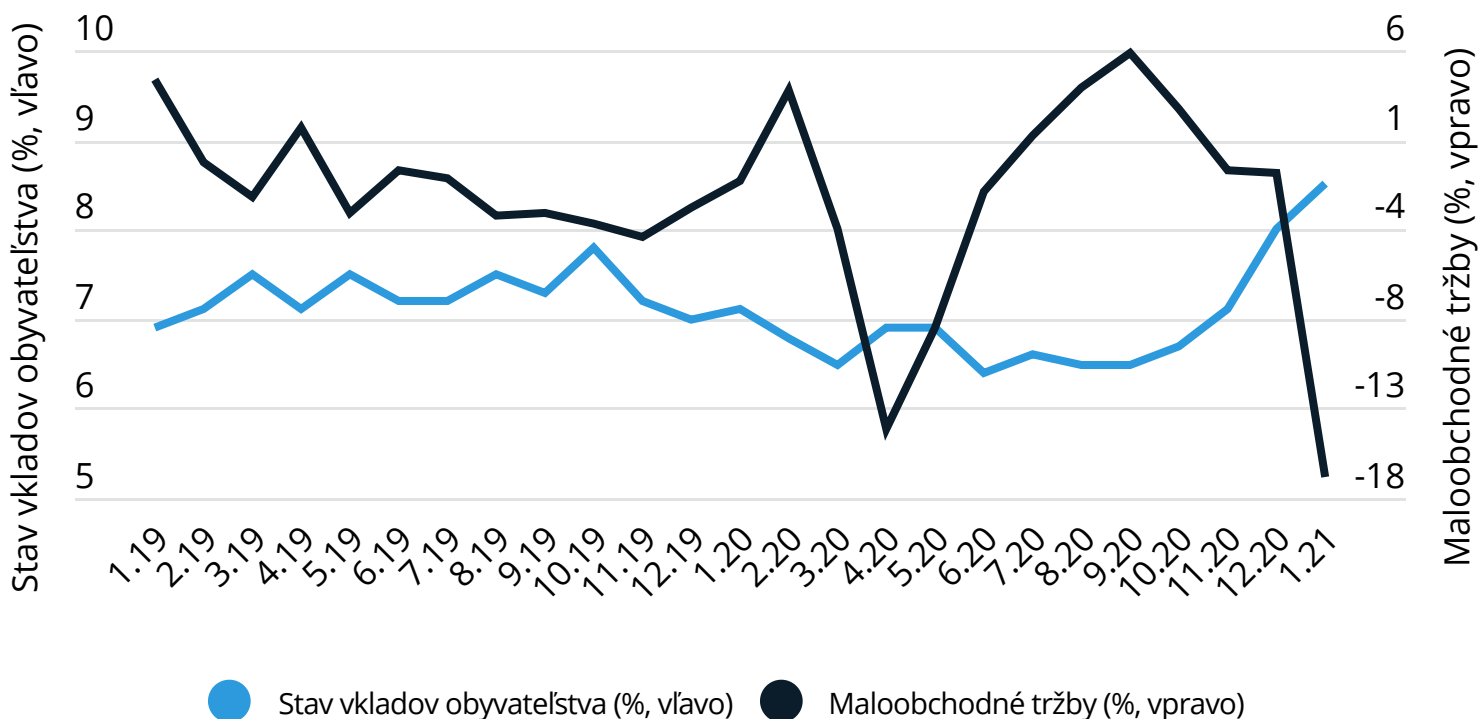
Mobilita mimo bydliska podľa FB (% zmena oproti feb., 7-dňový priemer)

- CZ
- HU
- PL
- SK

[Download data](#)

Zdroj: Facebook, IFP

Vklady rastú, maloobchod sa prepadá (medziročný rast v %)

- Stav vkladov obyvateľstva (% vľavo)
- Maloobchodné tržby (% vpravo)

[Download data](#)

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, IFP

